

Боровиков В.О.

студент 2-го курсу факультету прокуратури та слідства (кримінальної юстиції) Національного університету «Одеська юридична академія»

ПЕРСПЕКТИВИ УДОСКОНАЛЕННЯ ПРАВОВОГО СТАТУСУ АДВОКАТА

Сьогодні ми можемо стверджувати, що інститут адвокатури зазнав суттєвого розквіту за період незалежності України. Адвокатура отримала незалежність від державних інститутів, власне самоврядування, гарантії діяльності і правовий захист життя адвокатів, їх майна у зв'язку із здійсненням професійної діяльності. Але чи відповідає внутрішня організація цього інституту потребам сучасності?

Посилаючись на Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» (далі – Закон), мені б хотілося зазначити перший і, на мій погляд, найголовніший момент у формуванні нових представників адвокатури – стажування. Відповідно до Закону, а саме частини 4 статті 10, ми можемо стверджувати про оплачуваність стажування стажистами, а переходячи до частин 7 і 9, про додаткове стажування і вже помісячну оплачуваність [1].

На мою особисту думку, якщо ми говоримо про підготовку майбутніх адвокатів, то слід звертати увагу на те, що молоді спеціалісти не завжди платоспроможні, а сумісництво стажування із основною роботою може негативно впливати на підготовку і професійність в цілому. Задля підготовки кваліфікованих кадрів у цій сфері слід надавати, як мінімум, безкоштовне стажування. Звичайно, не усіляке стажування має бути безкоштовним, оскільки на нього витрачає час сам керівник стажування, а обробкою даних, направленням та винесенням рішення займається рада адвокатів, тобто це трата певних фінансів і часу на практичну підготовку особи.

Рішення цієї ситуації я вбачаю у фінансуванні адвокатським самоврядуванням такого стажу, виплачуючи керівнику визначену суму, але при цьому зобов'язавши стажиста після отримання свідоцтва (у разі його отримання) виплатити відповідним органам компенсацію витрат із своїх майбутніх доходів, відповідно до суми витраченої на стажування особи. У разі, якщо особа за рішенням ради адвокатів повинна пройти додаткове стажування, то додати до суми помісячної плати, визначеної Законом, ту різницю, що складає витрати на особу за безоплатний період стажування, задля компенсації витрат самоврядуванню.

Я вважаю, що така схема стажування і його фінансування вплине на кількість здібних співробітників, що не можуть дозволити собі платне стажування, але могли б стати цінним набуттям для сфери адвокатури. Така інвестиція в стажування майбутніх адвокатів безсумнівно окупить себе через декілька років якістю кваліфікації нових спеціалістів.

Крім того, слід виключити слова «або грубого одноразового» з пункту 3 частини 2 статті 31 Закону [2], оскільки як грубе одноразове порушення можна розглянути й критику (навіть якщо її не було) інших адвокатів, чим часто користуються недобросовісні адвокати подаючи позови з приводу грубого порушення адвокатської етики. Оскільки етика є категорією більш оціночною, то саме суб'єктивність її відкриває дорогу для перешкоджання добросовісному здійсненню адвокатської діяльності. У ХХІ сторіччі відносність суджень має бути мінімізована заради запобігання зловживання правами як у наведених вище прикладах. Саме така, часто суб'єктивна, сфера потребує більшого регулювання і тим самим виключить можливість безпідставного перешкоджання адвокатській діяльності.

Такий акцент на реформуванні правового регулювання адвокатської етики зумовлений тією думкою, що без встановлення чіткого тлумачення етичних норм, без допуску суб'єктивності та двоякості їх сприйняття, неможливо встановити чітку і добросовісну конкуренцію в сфері здійснення адвокатської діяльності через погіршність людської чесності.

Ми не можемо передбачити норми, що дозволяли б отримувати свідоцтво про зайняття адвокатською діяльністю виключно добросовісним і чесним особам, але ми можемо передбачити чітке регулювання оціночних категорій задля сприяння захисту цього самого добросовісного контингенту, тим самим фільтруючи ринок праці на користь якості послуг, що сприятиме підвищенню рівня лояльності населення та загального іміджу адвокатури. Не можна розцінювати, наприклад, статтю 12 Правил адвокатської етики (повага до професії), як інструмент підвищення поваги до адвокатури, оскільки вона здобувається виключно із дійовими змінами публічного статусу адвокатури і закріплення подібних правил не є достатнім.

Крім того, великою проблемою для адвокатури є отождення адвокатів із своїми клієнтами, що досить часто тягне за собою правопорушення по відношенню до самих адвокатів. Це питання є найглибшим за своєю проблематикою, на мій погляд, оскільки рішенням проблеми не може слугувати лише посилення відповідальності за правопорушення по відношенню до адвокатів у зв'язку із здійсненням ними професійної діяльності, тут ми маємо справу із свідомістю нашого населення і це питання всеукраїнського масштабу, що може бути вирішене лише комплексною політикою у довгостроковій перспективі і буде пов'язане із підняттям рівня правосвідомості населення, задля чіткої диференціації адвоката і його клієнта у свідомості населення.

Навідміну від моєї думки, Зборовський В.В. вбачає основну проблематику саме у більш прагматичних нормах, що регулюють діяльність адвоката і звертає увагу саме на процесуальні права і конфлікти із державними органами [3].

Підсумовуючи мною викладене, маю підкреслити, що відсутність раціональності рішень та чіткого внутрішнього регулювання унеможливує подальший розвиток і всебічне вдосконалення правового інституту. Першочергово ми повинні звернути увагу саме на внутрішню конкуренцію, її регулювання та процес оновлення ринку праці новими адвокатами з високим рівнем кваліфікації і сумлінним виконанням обов'язків. Тільки збудувавши такий внутрішній устрій ми зможемо говорити про підвищення рівня лояльності населення, ліквідацію ототожнення адвоката з клієнтом і прозору конкуренцію без зловживання правами.

Список використаної літератури:

1. Про адвокатуру та адвокатську діяльність : Закон України від 5 липня 2012 року № 5076-VI. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17> (дата звернення: 29.10.2020).
2. Правила адвокатської етики затверджені звітно-виборним з'їздом адвокатів України 09 червня 2017 року. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0001891-17> (дата звернення: 29.10.2020).
3. Заборовський В.В. Правовий статус адвоката в умовах становлення незалежної адвокатури України: монографія. Ужгород: Видавничий дім «Гельветика», 2017. 900 с.

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія», доцент **Храпенко Олена Олегівна**

Борищов П.І.

*студент 1-го курсу магістратури судово-адміністративного факультету
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ АДВОКАТУРИ УКРАЇНИ

Як відомо, розбудова незалежної та демократичної держави без створення в ній гарантій для захисту законних прав, свобод та інтересів людини є неможливою без забезпечення механізму функціонування такого специфічного інституту як адвокатура. Тож, саме наявність в державі осіб, що здатні кваліфіковано надати правничу допомогу, є запорукою демократичного розвитку суспільства в цілому.